

Aktiivista ikääntyämisestä
Leena Aho

Vihdoinkin aikaa

TEKSTI Päivi Spåre • KUVAT Harri Mäenpää

Kun Katri Kinnunen näki ilmoituksen
Ikääntyvien yliopistosta, hänellä välähti:
– Tämä on minun juttuni!

JOENSUUN YLI

Intohimona opiskelu

Peruuetaanpa pari peninkulmaa Joensuun yliopistolta Kinnulan maatilalle, maankuulun Suhmuran kylän tienhaaraan. Iki-vihreästä iskelmästä tiedämme Santran saattomatkan Suhmuraan olleen pitkän, mutta **Kinnusen Katria**, 77, kehnokaan keli ei estä kaasuttamasta kampukselle, Ikääntyvien yliopiston yhteiskuntapolitiikan opintoryhmään.

– Maalla kun asun, ikätoverit ympäriltä ovat kaikonneet. Täällä ovat minun kaverit ja pysymme yhdessä ajan tasalla. Keväällä jo rupean odottamaan, että tulisipa syksy ja alkaisi tämä, nauraa Katri, joka on opiskellut Joensuun Ikääntyvien yliopiston ryhmissä toiminnan alusta asti eli vuodesta 1990.

Tutkintoja Katri ei tavoittele, ehei, vaan nauttii todellisesta akateemisesta vapaudesta.

– Mitä minä niillä tutkinnoilla teen. Jos rupeaisin tutkintoa suorittamaan, minun pitäisi silmät tapillaan yhtä asiaa tuijottaa. Voin vaihtaa vaikka joka päivä alaa ja lukea minkä kirjan haluan, olipa se luonnontieteitä, historiaa tai uskontoa.

Ehtoolla Katri varaa kolme kirjaa tyynyn alle.

– Pitää olla vaihtoehtoja, mut-

ta yksikään niistä ei ole romaani. Kymmenen uutisilta nukun muutaman tunnin, kahdelta rupean lukemaan ja sitten viideltä vielä torkahdan tunniksi ennen ylösnousemista.

Elämäkerrat ovat herkkua.

– Kun lukee tunnetun henki-

– Olin hartaasti toivonut pikusisko. Muihin taloihin syntyi lapsia, miksi ei meille. Sota-aikana isä ja äiti tekivät vihdoinkin minulle sen. Isä oli rintamalla ja äidillä iso karja hoidettavana. Minun piti hoitaa se lapsi. Ja sitten sodan jälkeen oli niin monta rie-

rena kotisisarkouluakin Helsingissä. Harjoittelupaikassa lapsia hoitaessaan ja näiden kavereita katsellessaan savolaisneito teki päätöksen: – Kaivopuistossa en lapsiani kasvata.

Tie vei Pohjois-Karjalaan. Katriasta tuli puhelinasantaja **Aarno**

Kinnusen vaimo ja Kinnulan maatilalan emäntä 52 vuotta sitten. Kolmesta koulusta käyneestä lapsesta insinööripoika jäi taannoin leskeksi ja yksinhuoltajaksi.

– Lapsia olen saanut hoitaa ja saan edelleen, pojanpoikaa Helsingissä ja myös tyttären lapsia Jyväskylässä. Onneksi tulikin ajaneeksi ajokortin jo 1960-luvulla. Aina on ollut niin paljon tekemistä, että rahan edestä en ole päivääkään käynyt töissä.

Ikäihmisten tietokonekurssin Katri kävi viime vuosikymmenellä Kiteellä, vaikka odotti sydänleikkausta.

– Olin niin huonona, että jos auton edessä olisi ollut lumipaakku, en olisi sitä jaksanut potkaista. Isäntä osti kännykän turvaksi, kun läksin sinne. Ja seuraavana jouluna kuusen alla oli tietokone. Lapset ostivat sen. Semmoisia ne minun lapset ovat, että äiti ei saa jäädä jälkeen.

– Yliopistolla ovat minun kaverit, Katri sanoo Ritva Mikkolalle ja Aune Keroselle.

lön elämäkerran, voi hyvän aika, kuinka paljon siinä kerrotaan hänen tuntemistaan ihmisistä, millaisia ovat olleet hyvässä ja pahassa. Ainahan jokaisen ihmisen ympärillä on toisiakin.

Lapsilta tietokone

Savon Karttulassa kasvaneen Katriin oppikouluun lähtö jäi sodan jalkoihin.

munaihetta, että yksi oppikoulun käymättä jääminen ei harmittanut.

Katri on onnekseen monipuolinen.

– En ole yksistään lukija. Minulle käy työ kuin työ lantalapiosta lähtien, kunhan ei virkkuukoukua anneta käteen.

Lastenhoito on Kattrille elämän eliksiiriä. Kävipä hän nuo-

STON KIRJASTI

Kinnulan pirtin kirjainoppinut emäntä Katri Kinnunen sanoo lukevansa kaikkea muuta, mutta ei romaaneja.

Amerikka kutsui

Katri ihmettelee itsekin ehtimistään.

- Jos itseä saan kehua, Luoja on antanut aika paljon energiaa ja positiivisuutta. Elämä ei ole ollut helppoa, mutta mielenkiintoista. Ylpeä ja onnellinen olen siitä, että olen saanut elää tässä ajassa.

Maatalon emäntä on matkustellutkin, Amerikassakin.

- Minun piti lähteä sinne jo nuorena piikomaan, mutta en päässytkään. Se kaiversi mieltä. Lentokentällä

saattamassa olivat kaksi kouluikäistä ja isänsä sylissä kolmevuotias kuopuspoika, vähän kuin nukke, joka sanoi surkeaan ääneen: "Äiti lähti Amerikkaan." Saat uskoa, että kansa katsoi minua kuin vanhaa hevosenlointa, jättää miehen ja lapset.

Kerran Kinnulassa kävi saksalaisia, joille Katri

TETTAVAT KIRJAT

Illoisia opiskelijoita Alkukivillä: – Oppia ja vaikuttamista on ikä kaikki.

näytti kuvia Amerikan-matkaltaan. Nämä ihmettelivät, miten nainen voi lähteä matkalle ilman miestä.

– Kirjoitin *Kotiliiteen* mielipidekirjoituksen, missä pohdin suomalaisen ja saksalaisen naisen mallia, Katri virnistää.

Mielipidekirjoituksia eri lehtiin Katrilla on mapillinen. Kerran hän kirjoitti kaupustelijoista, jotka ylipuhuvat vanhuksia osta-

15 aktiivisen ihmisen ryhmässä elämäkokemus kohtaa nykypäivän.

– Porukassa aivot pysyvät virkeinä, kun pohditaan taantuman vaikutuksia hyvinvointivaltioomme, mietitään, mitä edellisestä lamasta tulisi oppia ja arvuutellaan, mikä on valtionvelan oikea taso, opettaja mainitsee.

Opiskelijat seuraavat uutisia ja käyvät seminaareissa ikäihmis-

nan tulevaisuutta, mutta emme rajoitu vanhusasioihin, vaan tutkailemme tiiviisti kaikenikäisten elämänmenoa, otamme kantaa ja katsomme tulevaisuuteen. Kannustamme myös lapsenlapsia äänestämään ja vaikuttamaan yhteiskunnassa.

Yliopiston kansainvälinen ilmapiiiri virkistää.

– Minullekin on hymyillyt kahvilassa tummahipiäinen poika,

Keskustelut ovat kokoontumisten kulmakivi. Niitä käydään vaikkapa lehtileikkeiden tai asiantuntijavieraiden alustusten pohjalta. Mielipiteitä vaihdetaan ennakkoluulottomasti, toisen näkemystä teilaamatta.

– Ei tänne kähköränkät ilmoitustaudukaan, Katri tarkentaa.

– Pahamaaineinen kännykkä on ollut useamman kerran esillä. Olemme testanneet ja kommentoineet, minkälainen sen tulisi olla. Muita uutuuksia markkinoidaan, mutta ei seniorikännykkää. Lankaliittymä pitää olla, jotta voi soittaa ja löytää kännykän kengästä. Niin pieniä ovat. Kun miehen täti täytti 97 vuotta, samana päivänä Sonera katkaisi lankaliittymän.

Yliopistolta Katri ajelee kotiin mieli tuulettuneena. Vaikka hän ei ole tutkintoja suorittanut, oppia on kertynyt muillekin jakaa.

– Kun tyttö ja pikkusisko opiskelivat muualla yliopistoissa, eikä sieltä löytynyt kurssikirjaa, soittivat minulle ja pyysivät hakemaan sen täältä ja lukemaan sen. Minähän luin ja tein kirjasta tiivistelmän, Katri virnistää. □

”Lankaliittymä pitää olla, jotta voi soittaa ja löytää kännykän kengästä. Niin pieniä ovat.”

maan tarpeetonta tavaraa.

– Piankos ilmestyi ostajan opas. Kyllä se tehoaa joskus kirjoittaminenkin.

Valppaat vaikuttajat

Vaikuttaminen ja opinnälkä vetävät Katria yhteiskuntapolitiikan opintoryhmäänsä joka toinen viikko. Viidettä vuotta pyörivää ryhmää opettaa Itä-Suomen Sosiaalialan Osaamiskeskuksen Pohjois-Karjalan yksikön johtaja **Arja Jämsén** harrastuksenaan.

ten edustajina. Ikäihmisten äänen kuuluminen ja näkyminen yhteiskunnassa on tärkeä tavoite. Ryhmän asiantuntemusta arvostetaan jo Joensuun seudun ikäihmisten palvelujen suunnittelussa. Opintomatkoja ryhmä on tehnyt aina Brysseliin asti, missä tutustuttiin Euroopan unioniin.

Eduskunnassa ryhmä kävi keväällä: – Pohjois-Karjalan kansanedustajat kuuntelivat meitä. Olemme vaikuttamassa ja muokkaamassa ikääntyvän yhteiskun-

joka sanoi: ”Hyvää päivää, mitä kuuluu?” Hän oli onnellinen, kun osasi sen verran suomea. Ja onnellinen olin minäkin, Leena Kähkönen, 70, nauraa.

Keskustelu kantaa

Yhteiskuntapolitiikan ryhmä on oiva esimerkki elinikäisestä oppimisesta. Pääsyvaatimuksia sinne ei ole, kuten ei yleensääkään Ikääntyvien yliopistoon.

– Onhan meillä, sanomalehtiä pitää lukea, Katri huomauttaa.